

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี*

ACADEMIC ADMINISTRATION STRATEGIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE OFFICE OF THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA, PHETCHABURI.

สุรินทร์ สำลี

Surin Samli

ธวัช แสงสุวรรณ

Tawat Seangsuwan

สุดา มงคลสิทธิ์

Suda Mongkolsith

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์, ประเทศไทย

western university, Thailand

E-mail: khwanchai_vi@pet.nfe.go.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ และด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ส่วนการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1)กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมี

* Received 2 April 2025; Revised 20 April 2025; Accepted 25 April 2025

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ 3 ระดับ 11 กลยุทธ์

คำสำคัญ : กลยุทธ์การบริหาร, งานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the academic management strategies of educational administrators under the Phetchaburi Secondary Educational Service Area Office, focusing on four aspects: environmental scanning, strategic planning, strategy implementation, and strategy control and evaluation. The study compared the four aspects of academic management strategies based on the size of educational institutions and analyzed these strategies in depth. The sample group consisted of 285 individuals, while the group of key informants for the interviews included 5 educational administrators under the Phetchaburi Secondary Educational Service Area Office, selected using purposive sampling. The research instruments used were questionnaires and interview forms. Data from the questionnaires were analyzed using statistics such as frequency, percentage, standard deviation, and F-test. Interview data were analyzed using content analysis. The research findings revealed that: 1) Overall, the academic management strategies of educational administrators, as perceived by teachers, were at a moderate level. When considered by aspect, strategic planning was rated at a high level, while environmental scanning, strategy implementation, and strategy control and evaluation were at moderate levels. 2) The comparison of teachers' opinions on academic management strategies of educational administrators under the Phetchaburi Secondary Educational Service Area Office showed statistically significant differences at the .05 level. Teachers working in institutions of different sizes had statistically significant differences in their opinions at the .05 level. 3) The analysis of academic management strategies of educational administrators under the Phetchaburi Secondary Educational Service Area Office revealed the presence of a vision, mission, goals, and three levels of strategies, comprising a total of 11 strategies.

Keywords: Management Strategies, Academic Affairs, Educational Administrators

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2553 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้ บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ อย่าง



ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการเตรียมพร้อม กับ สถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก แนวคิดที่ได้รับความสนใจจากภาครัฐและเอกชนทั่ว โลก การบริหารกลยุทธ์ทางวิชาการของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำที่สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาครู นำเทคโนโลยีมาใช้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถผลิตผู้เรียนที่มีศักยภาพ พร้อมรับมือกับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยจิตสำนึกและความตระหนักรู้ต่อโลก (Global Awareness) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิต สามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในทุกมิติทั้งทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลกส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี คุณภาพ ของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จและสามารถ แข่งขันกับนานาชาติได้ ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ ตอบสนองกับทิศทางการพัฒนาคนในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาของประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาคนอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถสร้างกำลังคนที่มีศักยภาพ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศและตลาดแรงงานในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2560)

การบริหารสถานศึกษาภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง และมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร กิจกรรมการบริหารงานวิชาการ จะเปลี่ยนแปลงไป ตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายการบริหารงานของหน่วยงานระดับกรม เช่น การเร่งรัดใน การพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศและการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้ว ยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การ ดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ลำพังผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่าย เดียว ไม่สามารถเป็นผู้ชี้ขาดได้ในทุกเรื่อง ในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการ หรือแม้แต่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร ตั้งแต่การแสดงความ คิดเห็นการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อ ประสิทธิภาพ

ของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น (กาญจน์ เรืองมนตรี และคณะ, 2557)

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถาบันการศึกษาต้องสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในการทำงานให้มีประสิทธิภาพพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้เป็นคนดีที่สมบูรณ์ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง

การบริหารงานวิชาการ (Academic Administration) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายและเน้นย้ำความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ไทเลอร์ เน้นการบริหารวิชาการในด้าน การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับ “วัตถุประสงค์ทางการศึกษา” ที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่มีโครงสร้างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาคัดเลือก ประสพการณ์การเรียนรู้ จัดลำดับเนื้อหาให้เป็นระบบ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Tyler, R. W, 1949)

การบริหารงานวิชาการควรดำเนินไปในลักษณะของ “การบริหารเชิงกลยุทธ์” (Strategic Management) โดยผู้บริหารต้องสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีการวางแผนในระยะยาว แนะนำ 5 รูปแบบของกลยุทธ์ (5Ps of Strategy) ที่สามารถนำมาใช้ในบริหารงานวิชาการ ได้แก่ Plan (แผนงาน) กำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาวิชาการ Pattern (รูปแบบพฤติกรรม) ใช้แนวทางที่ได้ผลมาพัฒนาแนวปฏิบัติในการเรียนการสอน Position (ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์) ทำให้สถานศึกษามีเอกลักษณ์ทางวิชาการที่โดดเด่น Perspective (มุมมอง) สร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านวิชาการ Ploy (ยุทธวิธี) ใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและบริหารการเปลี่ยนแปลง (Henry Mintzberg, 1973)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลหลักสำคัญที่ จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน บรรยาภาศในแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านวิชาการและบรรยาภาศของ องค์กร พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

การบริหารเชิงกลยุทธ์ มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้าง “ทุนมนุษย์” (Human Capital) ให้มีความสามารถในการคิดเชิงนวัตกรรม เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ Public-Private Partnership (PPP) เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา การวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ขององค์กรจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวขององค์กรได้ การทำความเข้าใจและการพยายามศึกษาองค์การที่ประสบผลสำเร็จในการใช้ กลยุทธ์เพื่อการจัดการ ที่จะสนับสนุนองค์การให้ประสบ



ความสำเร็จ และจะต้องมีการพิจารณาเลือก กลยุทธ์และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร โดยอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นส่วนประกอบ และ อาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน (พชรวิทย์ จันทรศิริสร, 2560)

การศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ ถือว่าเป็นการบริหารที่มีจุดมุ่งหมาย มีแบบแผน แต่ก็ยังประสบปัญหาจากการศึกษาของ แคปเพลน และนอร์ตัน ได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้องค์กรต่างๆ ประสบปัญหาในการนำกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ 1) ร้อยละ 67 ของฝ่ายบริหารงานบุคคลไม่ได้ยึดกลยุทธ์ขององค์กรเป็นหลัก 2) ร้อยละ 60 ขององค์กรไม่ได้กำหนดงบประมาณในการดำเนินแผนงาน/โครงการ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลยุทธ์ขององค์กรไว้ 3) ร้อยละ 85 ของการประชุมผู้บริหารใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อเดือนในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ 4) ร้อยละ 95 ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรไม่รู้จักและไม่เข้าใจว่ากลยุทธ์ ของหน่วยงานคืออะไรเมื่อบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในกลยุทธ์ขององค์กรก็ย่อมไม่สามารถนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างถูกต้องได้ 5) ร้อยละ 70 ของผู้บริหารระดับกลางและร้อยละ 90 ของผู้ปฏิบัติงานหลัก ยังไม่มีความเข้าใจว่าการจ่ายค่าตอบแทนตามผลการดำเนินงานจะต้องพิจารณาให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Robert S. Kaplan and David P. Norton, 2005)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ค้นคว้าอิสระ มีความสนใจปัญหาในการบริหารงาน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นสารสนเทศ ในการบริหารงานวิชาการ โดยศึกษาสภาพปัญหาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ว่ามีสภาพและปัญหาด้านใด ซึ่งจะส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนของนักเรียน และส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา หรือสื่อการสอนที่ทันสมัย จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ โดยการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทั้งครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน จะช่วยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ โดยผลวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน นอกจากนี้รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจได้ใช้ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี การวิจัยในครั้งนี้เป็นการผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้



ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-net) สูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 5 ท่าน

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,086 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 285 คน ได้จากการสุ่มตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & Morgan, D.W., 1970) แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยทำขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ใน 4 ด้าน คือ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม 2) การจัดทำกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ 4) การประเมินและการควบคุมกลยุทธ์ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ผู้วิจัยเดินทางไปยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยด้วยตนเอง โดยเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนและนัดวันเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำรองในกรณีเกิดการสูญหาย หรือการตอบไม่สมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามจำนวน 290 ฉบับ และขอรับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาจำนวน 285 ฉบับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การศึกษาระดับสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)



ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการ อ่านข้อมูลทั้งหมดในแต่ละประเด็นแล้วทำความเข้าใจในภาพรวมของผู้ให้สัมภาษณ์ นำข้อมูลมาจัดกลุ่ม (Phase) ที่เป็นประเด็นเดียวกัน แล้วขีดเส้นเน้นคำหรือข้อความนั้น ๆ ในแต่ละบุคคล วิเคราะห์โดยการตีความในรูปแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 285 คน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.74 ขนาดกลาง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 57.76 และขนาดใหญ่ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 54.03

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 29 มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 27 การกำหนดพันธกิจครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 19 มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในแต่ละปี อยู่ในระดับมาก และข้อ 20 มีการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย ได้แก่ครู ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนางานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 11 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 15 มีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางการเงิน ได้แก่ความพอเพียง ความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงิน การระดมทรัพยากร และการใช้จ่ายทรัพยากรในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 16 มีการวิเคราะห์ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ความพอเพียงและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 6 กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการได้ข้อมูล ซึ่งเป็นสภาพจริงที่มีประโยชน์ต่อการวางแผนงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 41 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 42 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของสถานศึกษา

อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 47 มีการดำเนินงานตามแผนและโครงการของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 51 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ข้อ 52 มีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 57 มีการรายงานผลให้ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า มีประเด็นสำคัญสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยออกมาเช่นเช่นนี้ก็เพราะว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารที่จะต้องทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรเพื่อประเมินสภาพขององค์กรแล้วนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ มีการดำเนินงานตามกลยุทธ์ และการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละประเด็นไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด บุคลากรต้องทำงานหลายด้าน ดังนั้น แผนงาน/โครงการของโรงเรียนจึงมีการปฏิบัติได้ไม่ครอบคลุมทุกแผนงาน ไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง อาจเนื่องจากมีกิจกรรมหรือนโยบายนอกแผนที่ต้องเร่งดำเนินการก่อน รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนในเรื่องของกำลังคนและงบประมาณ ผู้บริหารขาดความเข้าใจการบริหารเชิงกลยุทธ์ ขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง บุคลากรบางส่วนขององค์กรไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ มีเพียงกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลและการตัดสินใจขององค์กร ซึ่งข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง การแบ่งงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ขาดการติดต่อประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กรเดียวกัน การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายไม่มีความชัดเจน บางโครงการไม่มีงบประมาณเขียนไว้เพื่อรองรับการประเมินเท่านั้น การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานที่วางไว้ สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ขึ้นเอง แต่ใช้วิธีการคัดลอกแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอื่น จึงทำให้แผน กลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ขาดการปรับกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ค่านิยมขององค์กรยังยึดหลักปฏิบัติเดิม องค์กรแบบเก่าที่ไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อม ไม่เปิดกว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก กระทรวงยุติธรรม (2557) และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นิวัฒน์ โสพัตนา (2561) ได้ศึกษาเรื่องสภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา



สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ที่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้มีการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินมาตรฐานโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารงานแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน บนพื้นฐานหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายสู่กลยุทธ์ในการปฏิบัติต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ โสพันทนา (2561) พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การกำหนดพันธกิจครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในแต่ละปีอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละขนาดมีภาระงานและทรัพยากรการบริหารงานที่แตกต่างกัน จำนวนบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับไม่เท่าเทียมกัน ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ยังไม่เข้าใจหลักการทำแผนกลยุทธ์เท่าที่ควร โครงเรียนขนาดใหญ่จัดเป็นโรงเรียนชั้นนำหรือโรงเรียนต้นแบบในด้านต่างๆ และมีการนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการมาใช้ก่อน มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งงาน มอบหมายงานแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆ สามารถบริหารตามกลยุทธ์ที่วางไว้ได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงส่งผลให้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละครเพชร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวม ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ได้ข้อสรุปตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานวิชาการ คือผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน นำวิชาการสู่มาตรฐานสากล การมีผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก และยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

3.2 ด้านพันธกิจ ผู้บริหารสถานศึกษามีพันธกิจในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 ข้อ การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เพราะว่า เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ความเป็นไปของโลกที่กำลังก้าวหน้าขึ้น ความเป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิบัติดิจิทัลการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในทุกระดับยังคงมีปัญหา ทั้งในด้านคุณภาพที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่างๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะ และทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติข้อที่ 3 พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

3.3 ด้านเป้าประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าประสงค์ในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 4 ข้อ การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ต้องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องการให้มีการพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกระดับชั้นเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 อย่างต่อเนื่อง และผลการทดสอบระดับชาติ (NT และ O-Net) สูงกว่าระดับประเทศ โดยจัดทำเป็นข้อตกลง (MOU) ระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนเพ็ญ โต่นวุธ (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเมืองเตาวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ได้เสนอเป้าประสงค์การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย คุณภาพการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.4 ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการ 3 ระดับ 11 กลยุทธ์ การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เพราะว่า กลยุทธ์เป็นแผนแม่บทที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์กรจะ



ดำเนินการเพื่อให้บรรลุพันธกิจและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างไร กลยุทธ์จะเป็นการนำข้อได้เปรียบทางการแข่งขันมาใช้มากที่สุด และขณะเดียวกันจะลดข้อเสียเปรียบทางการแข่งขันให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร โชติจันทร์ (2560) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้เสนอกกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย กลยุทธ์ 8 ด้าน 35 กลยุทธ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ โสพัตนา (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้เสนอกกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 11 กลยุทธ์ 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 2) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตาม มาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพ 3) พัฒนาหลักสูตรสู่มาตรฐานสากลและ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4) พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม ดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา 6) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล 7) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 8) พัฒนาระบบนิเทศติดตามประเมินผล 9) สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 10) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้เทคโนโลยี 11) ประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น

องค์ความรู้ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิจัยทำให้ได้ความรู้ใหม่ในการสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ จากผู้ตอบแบบสอบถามทำให้ทราบถึงวิธีการในการวางแผนกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และการใช้งบประมาณในการบริหารงานต้องมีความคุ้มค่าและตอบโจทย์ของการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมทั้งสร้างระบบควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณที่มีของสถานศึกษาได้ถูกต้องและตรวจสอบได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ดังนี้ 1) ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม คือกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เอื้อต่อการได้ข้อมูลซึ่งเป็นสภาพจริงที่มีประโยชน์ต่อการวางแผนด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมบุคลากรของสถานศึกษาทุกภาคส่วน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เสนอความคิดเห็นและปัญหาต่างๆ ให้กับทุกฝ่ายได้รับทราบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงในการจัดทำแผนกลยุทธ์ 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ คือมีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษาและมีการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนางานวิชาการ สถานศึกษาควรมีการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงาน/

โครงการ/กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในแต่ละปีให้บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนได้ทราบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในการนำผลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการและวางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 3) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คือ มีการดำเนินตามแผนและโครงการของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานตามแผนและโครงการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน 4) ด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ คือ มีการรายงานผลให้ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ สถานศึกษาควรมีการรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเสนอแนะในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนากลยุทธ์ที่บกพร่อง 5) สถานศึกษานำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหลักและเป็นหัวใจที่สำคัญของการสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม. (2557). การปฏิบัติงานนโยบายและยุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และคณะ. (2557). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- เดือนเพ็ญ ไต่นวธ. (2559). ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเมืองเตาวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิวัฒน์ โสพันนา. (2561). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. ใน (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปาริฉัตร โชติขันธ. (2560). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสร. (2560). นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.



สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริก
หวานกราฟฟิค.

Henry Mintzberg. (1973). The Nature of Managerial Work. Harper & Row.

Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational
and Psychological Measurement, 30 (3), 607-610.

Robert S. Kaplan and David P. Norton. (2005). The Office of Strategy Management. Harvard
Business Review.

Tyler, R. W. (1949). Basic Principles of Curriculum and Instruction. University of Chicago Press.